

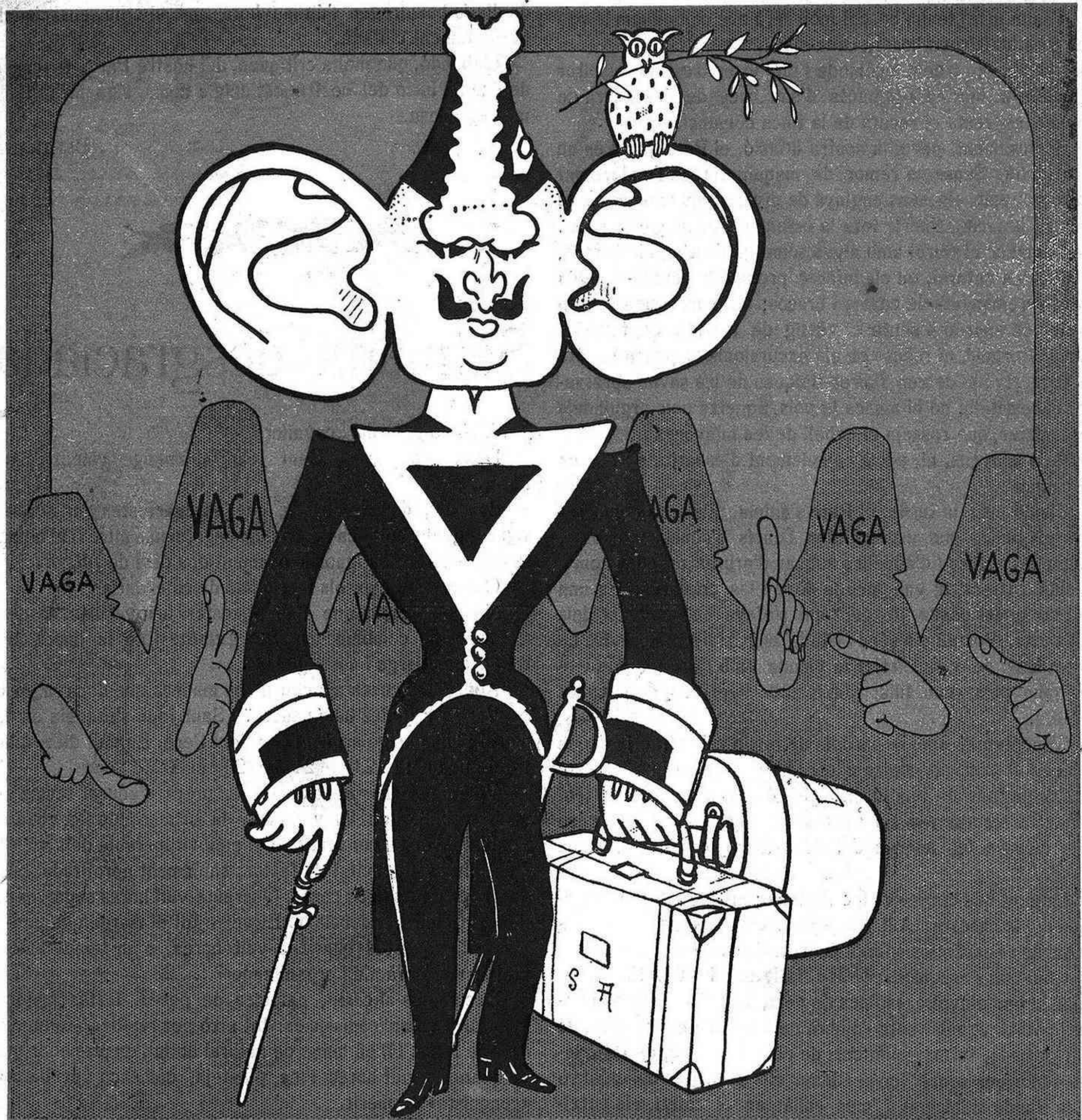
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 27 DE JUNY DE 1913

NÚM. 1800 ————— ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ————— Atrassats: 20

DON JUAN NEPOMUCENO HA DIMITIT

S'ha vist que és un bon home,
tot ell ple d'honradès...
Per xò, una altra vegada,
diu que'l faràn caixer.

L'ESTIUEIG AL PARC

SOM a l'estiu, i amb la calor ens arriba la preocupació de l'estiueig. Per als barcelonins que tenim la nostra finca comunal, la calor pot amoinar-nos, que lo que és la preocupació d'on anirem a passar-la, gens ni mica.

Tenim mar i tenim bosc; i molt serà que no tinguem temps per a estiuejar una horeta cada dia.

Per als que trobin incòmode i un xic arriscat el respirar la salabror marina a la punta d'una roca de l'escullera de llevant, els resta el recurs de la finca comunal.

Sortosament, per a la nostra il·lusió, el Parc ja no és un jardí urbà. Sense la remor de maquinaria de l'endimoniat *Saturno*, amb els seus enginys de divertir als papanates, el Parc, a la tarde, tindria tota la fesomia d'un llogaret rural. No hi manca el rierol amb aigua soma, ni l'herba, ni els rocs, ni la molça natural, on els infants proven de pescar-hi algún barb, arremangats de cames i braços; no hi manquen muntanyetes on anar-hi a sentir el vèrtig de les altures, fetes de ciment Portland, ni recones on els excursionistes posen la nota de suggeria i hi deixen flaires típiques de les seves apressades necessitats; no hi manca la pols, aqueixa pols orgull dels sardanistes, que rosseja el cabell de les minyones i les sabates dels minyons, ni, per a complement d'esbarjo, els aplecs setmanals.

Els dijous a la tarde, el Parc s'anima. Els bons demòcrates, els únics que usdefruituen l'encís d'aquelles ombres, d'aquelles aigües i d'aquelles soques d'arbres posades com a seients rústecs, hi van amb la dona i les criatures. És una invasió apassionada de gent que s'ofega en l'estretor dels pisos alts. Porten els seus cistells amb el berenar, àvids de naturalesa, de companatjar la vianda amb l'aire pur, de trobar gana pels seus fills, que la suor llepissosa de la ciutat debilita.

S'acontenten amb la parodia de tot lo més atractivol que hi hà en el camp. A manca d'una font pura, s'apleguen a l'entorn de la font de Neptú. L'aigua és la mateixa, que tant saludable resulta per als peixos de colors, i quan la veuen rajar de sota les anques del déu mitològic, els sembla que fa pair.

La gent que berena és incomptable; invadeix tota la graonada de la cascata. Allí amaneixen els enciams, pelen les taronges i llencen les sobres dels menjars.

Com mai s'escombra, el lloc, fa fetor d'hostal. En els replans hi han pinyols, espines de peix, regalims oliosos i papers untats. A baix, sota l'ombra dels pollanques, la terra, de tant petjada, forma muntículs de pols finíssima, on les criatures hi cauen sense fer-se dany. Els ganasses ballen al sò de la Banda municipal, i, més enllà, en el cafetí, els potxinell's diverteixen als que estan tips de les ballades.

Els que no tenim encara la despreocupació d'anar-hi amb el nostre cabacet de vianda fregida, al passar-hi, fruim la mateixa sensació de l'excursionista que transita per una plaça de poble en la diada de la festa major. La polseguera se sembla, la cridoria és la mateixa, i sense la pretenciosa sumptuositat d'aquella cascata, us entornaríau convençuts de que veniu d'una vila muntanyenca.

Mes no hi fa res. Amb un quart que tingueu de lleure n'hi hà prou, per a anar a veure els ànecs i les oques, per a oir cloquejar les gallines, contemplar la gentada que ompla els gots al rajolí de les fonts artificials, sentir flaire de terra caldejada i de llot sec, empolsar-vos la roba, i endur-vos, junt amb la remorosa alegria del bon poble barceloní, un tast de ruralisme ver, que après saboregeu en el vostre pis, mentres sonen els gramòfons i les pianoles, i els venedors de diaris baladregen l'última hora amb el crim sensacional, perfectament ciutadà.

L'abandó, que molts critiquen, del nostre Parc, és causa de que l'il·lusió del nostre estiueig a dosis, siga més viva i més agradosa.

P. BERTRANA

Setmana desgraciada

Això no pot anar, cavallers.

Diumenge passat, Sant Joan; diumenge vinent, Sant Pere...

Es a dir, dugues festes, que essent festes *per se*, han sigut enguany col·locades en diumenge, sense altre fi ni objecte que estafar-nos ignominiosament dos dies de *jolgorio*.

On tenen el cap, els fabricants de calendaris?

No comprenen que amb aquestes innovacions se destrueixen mil combinacions *juerguistas* i es fa impossible tota broma llarga i sostinguda?

Abans, les coses anaven d'una manera que donava gust.

Varies vegades havia succeït. Sant Joan s'esqueia en di lluns i el diumenge següent era Sant Pere. En vuit dies, quatre de festius: el 23 i el 24, i el 29 i el 30.

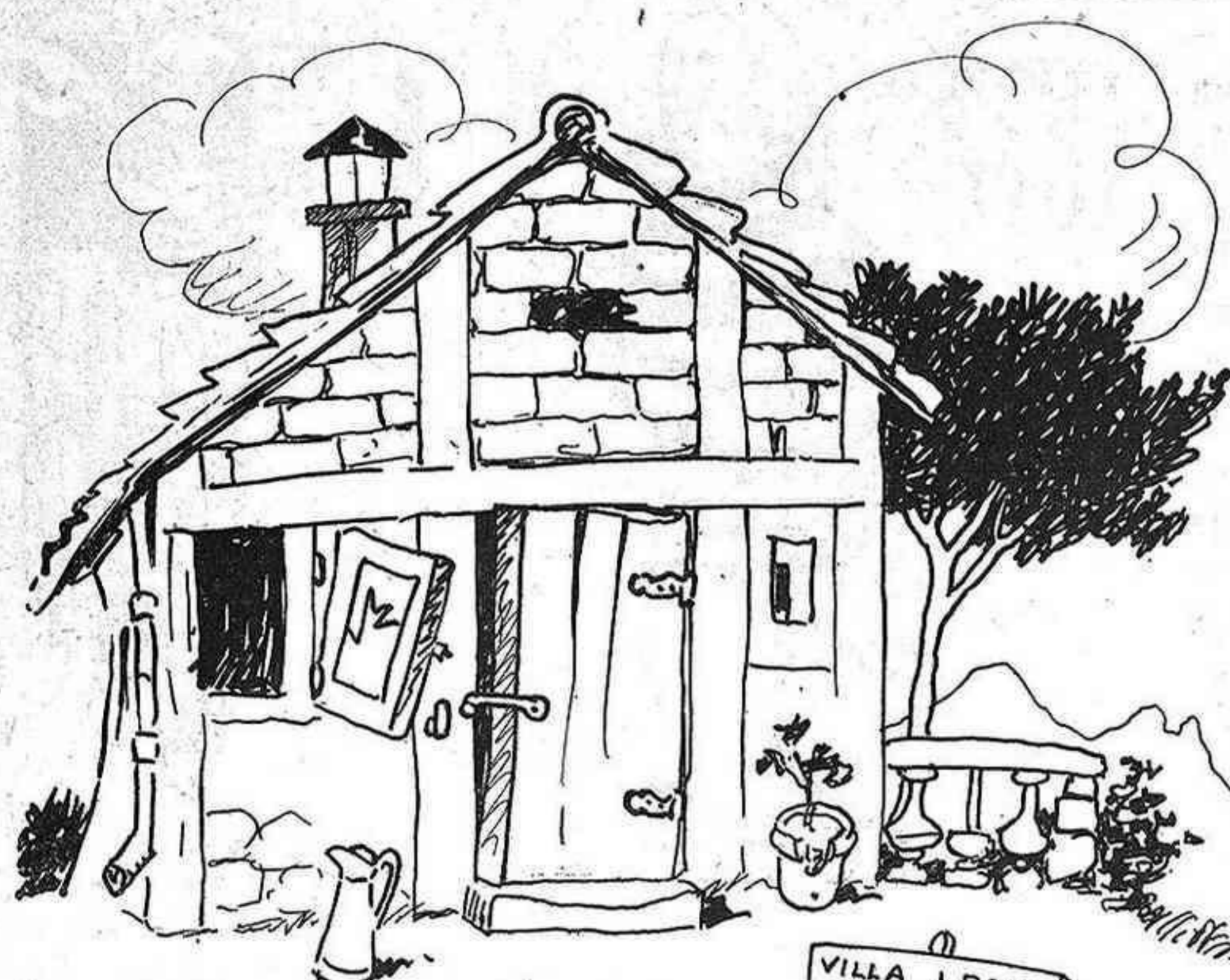
Voleu res més deliciós ni més propi d'aquest temps en que'l treball, ben lluny d'ésser la primera de les virtuts, sembla haver-se convertit en el més vituperable dels vicis?

Aqueixa duplicitat de festes, sàbiament aprofitada, permetia fer una pila de coses. Quaranta-vuit hores seguides de llibertat i independència!... El veieu tot el marge que poden donar-li, aquestes quaranta-vuit hores, a un temperament mitjanament pràctic i organitzador?...

Excursions al camp, partides de pesca, festes majors, aventures complicadíssimes; tot això pot realitzar-se en dos dies de festa. Hi hà home de natural actiu i emprenedor que en quaranta-vuit hores idea, planteja, comença i acaba una «conquesta» de mèrit.

Aquest any... a la vista ho teniu; en vuit dies, dugues

TEMPORADA D'ESTIUEIG 1913
(ANUNCIS IL·LUSTRATS)

ARTISTICA CASA
estilo Suiza abundante
aire y buena luz

CHALETS EN MADERA
trasportables; Gran moda!
pueden emplazarse don-
de convengan. Grandes
comodidades

EN VILLABOLA

Grande y espacioso chalet
se alquila por 3 meses o por
todo el año...

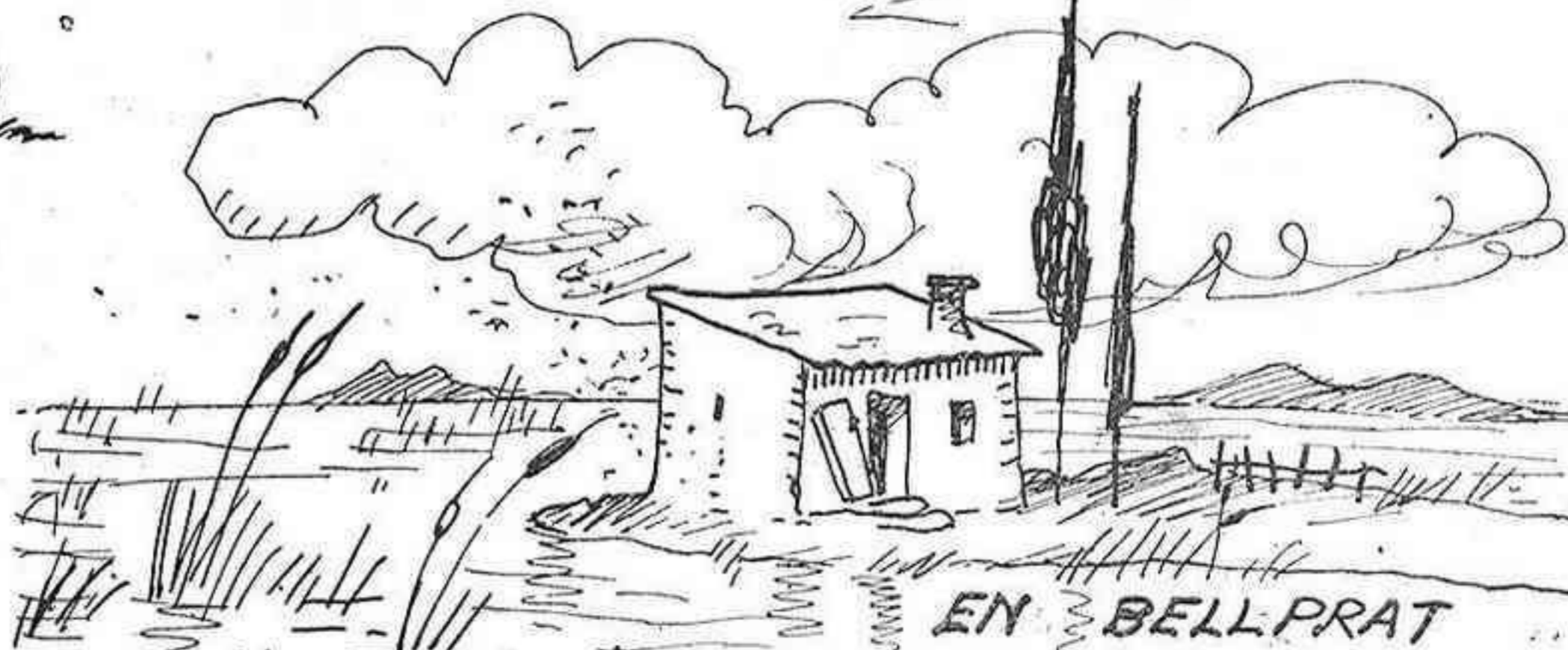

VALLDEPERA

Se ceden magnificas habitaciones
para veranear a viuda o madre
con hijas. Trato de familia....

TORRE

con magnifica vista
al mar. 60 duros año

EN BELLPRAT

Hermoso chalet a un minuto del
camino, con huerto y abundante agua

miserables festes. Dugues festes que, al fi i al cap, també ho serien, encara que Sant Pere i Sant Joan no haguessin figurat jamai en el gloriós santoral catòlic.

No és això, més que una conjunció de circumstancies, un escamoteig indigne que subleva i treu de quici al home més calmós?...

Ja sé que lo del trasllat de Sant Joan al diumenge és obra de l'Església, d'acord amb el Govern; però, ja que varen canviar Sant Joan de dia per a que caigués en diumenge, per què no canviaven també a Sant Pere per a que no hi caigués?...

Quant s'havia vist, la setmana més alegre i bulliciosa de l'any, convertida en una vulgaríssima setmana ordinària, de sis dies de feina, prosaicament col·locats entre dos diumenges?...

Per la supressió d'una festa, pot-ser encara hi hauríem passat; però, permetre que se'ns en suprimeixin dugues?...

La broma és tant pesada que no m'explico com a hores d'ara no hi hà hagut ja mítings i assemblees magnes per a demanar el restabliment de la normalitat festiva.

Seria tolerable que una modificació tant dolorosa del calendari s'hagués aplicat a la temporada d'hivern, a alguna d'aquelles festes tristes i melancòliques en que regularment plou o neva i els arbres apareixen miserablement despallats i les dones apenes deixen veure la punta del nas, vermell com una cirera.

Però sortir-nos amb això, precisament ara, que la naturalesa, vestida amb les seves millors gales, somriu amb tota la boca; ara, que'l cel és sempre blau i les dones peciguen amb la mirada; ara, que'ls dies són més llargs i, per lo tant, les festes semblen també més llargues, més plenes i més alegres!...

Si la premsa, deixant a un costat totes aquestes ximpleries de la qüestió econòmica, l'inestabilitat dels governs i l'última tombarella del *Gallo*, compregués la gravetat del moment, se pendria l'assumpte pel seu compte i començaria una formidable campanya que fes tremolar al Vaticà, als capitosts de partit, als directors del «Foment d'Obres i Cons-

—Sempre és freda així, l'aigua?

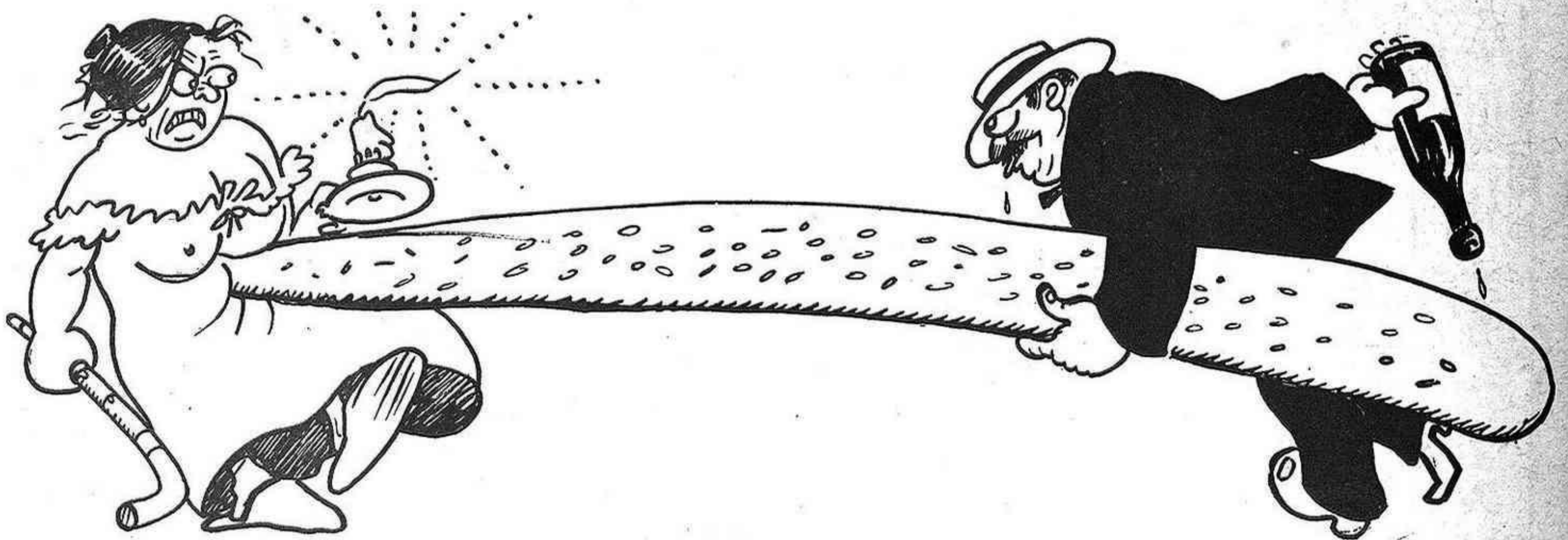
—Oh! Això depèn del peix fresc que hi'hà en el mar...

truccions» i a totes les personalitats que en major o menor escala han contribuït a crear aquest estat de coses.

Panem et circenses, deien els antics romans, que eren uns senyors que en això se semblaven molt a nosaltres; pa i festes, diem aquí avui, ben persuadits de que la terra és una vall de llàgrimes. Si; pa i festes; i si tant 'ens apreten, fins som capaços de quedar-nos amb les festes soles, prescindint del pa, que cada dia s'està apujant i en aquest temps s'asseca molt depressa.

Jo, que a hores vagatives polso l'opinió i miro el panell per a saber cap on bufa el vent, sé el malíssim efecte que la combinació que ofereix aquesta setmana el calendari ha causat en totes les classes socials.

Còm estèm aquí?...

LA NIT DEL AMOR

—Velam si'm faràs mal, encara, ximple.

—I què t'ha de fer mal, dona,... si és ensucrada!

LA POPULARITAT

En Marianet Roquerols ja començava a estar cansat de veure que no's parlava mai d'ell. Tenia diners, però no tenia nom, i si'n tenia, de tant no nomenar-lo ningú, era com si no'n tingués.

—Es equitatiu—se preguntava el nostre home—que qual-sevol mort de gana al·lanci popularitat, mentres jo, que tinc quartos per a omplir les butxaques de tots els periodistes, no'm pugui donar el gust de veure'm citat un dia per les premses?—

No obstant, així era. Ni quan va néixer, ni quan va fer la primera comunió, ni quan va acabar el batxillerat, ni quan la bomba del Liceu, que va explotar a la fila 13, i ell se trobava a la 17, mai va poguer lograr que un trist gasetiller se ocupés en bé o en mal de la seva insignificant persona.

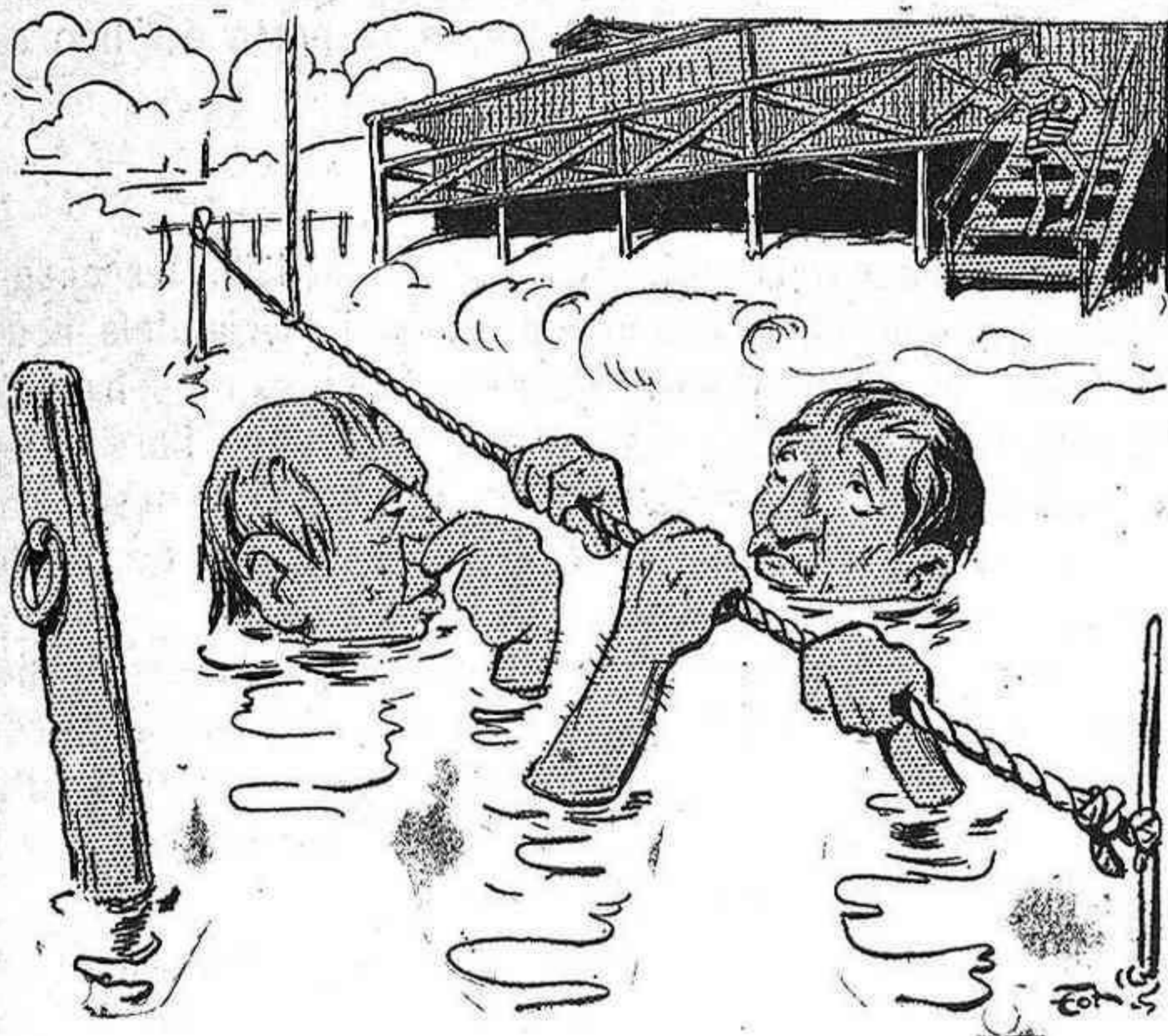
I arribà als trenta anys completament ignorat, obscur, amagat, com les violetes i els ous de reig.

Aleshores, en Marianet Roquerols, va escriure un drama, una obra en set actes, molt dramàtica, que va llegir ell mateix a uns quants amics, després de convidar-los a un gran àpet. La lectura, en aquestes condicions, fou un èxit; però a l'endemà, l'inèdit dramaturg va començar el calvari de negatives i desenganys, anant d'una empresa a l'altra; i el drama dorm encara avui, entre boles de naftalina, al fons de una calaixera Lluís XX.

Desenganyat del teatre, va dedicar-se al sport, a la política, a l'agricultura, a la filatèlica... I tampoc! En cap de aquests rams va despuntar lo suficient per a adquirir la glòria de les lletres de motllo.

Tip de tanta ineficàcia, un matí va sortir de casa ensenyant la ceba. Aquell dia sí que's creia haver donat el cop. Les noies se'n reien amb grans riallades; els xicots hi feien mandanga tirant-li tronxos. Vegé apropar-se un municipal.

—Ara! Ara és la meva!—va pensar en Roquerols.—De aquí, al *cuartelillo*; del *cuartelillo*, a les columnes dels rotatius locals.—

—Guaiti, guaiti quins núvols més lletjos vénen per allà baix.

—Oii... quina en fóra, que'ns mullessim!...

Un mes sense cap festa extraordinària!...

I quin mes!... El mes de Juny, el mes de Sant Joan i de Sant Pere!...

Com si diguessim, un Carnestoltes sense balls de màscara o un Nadal sense rifa de Madrid!...

Per això hem lluitat tants anys i hem gastat tanta saliva en discursos?...

No, no i no!...]

L'atropell és tant notori,
que per ell no hem de passar-hi:
o s'arregla el calendari,
o aquí va a haver-hi un desori.

MATÍAS BONAFÉ

FOCS DE SANT JOAN

La bengala

El coet

El corre-cames

La piula

Però el municipal l'acompanyà a una escaleta fosca; l'obligà a arreglar-se els pantalons i el deixà anar carrer avall, sense preguntar-li ni com se deia.

Tampoc per medi de l'excentricitat podia realitzar el seu somni.

Còm ho havia de fer, doncs, per a lograr una engruna de popularitat?

Per fi, un dia, va tenir una pensada. Se donà un copet al front, i digué:

—Ja ho tinc!... Ja he trobat la manera de que'ls diaris parlin de mi. Còm? Matant-me, suicidant-me.

I rumià tot seguit la forma d'executar el seu gran pensament. Una bala al cap?... Una corda al coll?... Una ganiveta al pit?... Salfumant?... Mistos? Tot això li semblava molt vulgar i molt socorregut; això, total, podia valer una gacetilla en la secció de successos; el seu nom aniria barrejat amb els del *montón*, entre'ls de les desesperades criades i els dels tristos salta-taulells; i, encara, si a Cà la Ciutat no's descuidaven de donar el *parte* als repòrters informatius.

No, no; lo millor era una mort ben teatral, ben apoteòsica. Ja ho tenia pensat; se compraria un automòbil, apendria de manejar-lo ell mateix, i, quan ja'n sapigués, un dia donat, baixaria rambles avall fins al moll de la Pau, i allí, sense parar el motor, a una marxa de 20 per hora, el faria cap-buçar al mar.

Magnífic!...

L'endemà, en Marianet Roquerols, va comprar-se l'auto. Va comprar-se l'auto a mitja tarde, i allà a les nou del vespre llegia en tots els diaris de la nit:

«La acreditada fàbrica de autos «Guillotine» acaba de entregar un magnífico chassis con carrocería Landolet ^{15/20} H. P., al distinguido señor don Mariano Roquerols».

Al pobre xicot li agafà un atac d'alegria; semblava que's tornés boig de satisfacció.

«...al distinguido señor don Mariano Roquerols».

A l'últim havia conseguit veure's el nom en els diaris.

I aleshores, lograda ja la seva obsessionant idea, en comptes de matar-se, va canviar de tàctica: va casar-se, va viure molts anys i tingué molta descendència.

FRA NOI

La tomba d'en Casalotes

Sortíem del poblet pel caminal que baixa la vertent com un regueró; i, tot passant per la vora del rònc cementiri, digué el company:

«Aquí a la porta, fòra del recinte, enterraren en Casalotes. Era el vell *qui no anava* a missa. La canalla l'empaitava pels carrers com un goç malalt. I quan va morir, les criatures, per consell de les mares, sempre fidels al senyor vicari, venien a depositar les bruticies del còs sobre'l trocet de terra remoguda d'aqueixa fossa, on hi tiraven pedres, cridant insults. Si cavéssim aquí, davant la barrera

del cementiri, encara trobaríem els òssos maleits, enterrats un dia com els d'un etern captaire, a la porta del lloc sagrat.»

Vull dedicar-te la petita flor d'aqueix article, desconegut Casalotes, qui reberes en nom de Crist l'injurja dels nens, estimats de Crist. Voldria saludar en la teva persona d'excomunicat la tradició de tots els teus companys, flors d'ideal nascudes sobre'l femer de les viletes, les quals reposen avui de portes enfora en aquests cementirions alegrois de vilatge, orejats per la tramontana empordanesa.

S'alçaren un dia com atalaies d'un pervenir que sols veien entre boires; eren versicles vivents de benaventurances. Ignoraven el seu parentiu gloriós amb els perseguits d'altre temps, qui morien sobre les foguerades, entre la rialla de la bona gent.

Tu mateix, pobre Casalotes!, t'en recordaries? Era un cap-vespre d'estiu. Assegut an el teu portal, llegies un llibre: crec que era una petita Bíblia que va regalar-te no sé quin emissari dels protestants.

Tu no veies com el llibret, en les mans teves, *floria de sentir-se comprès*.—No, comprès no; però sí *sentit*.—Tenia una irradiació de llum, com les que posen entorn del cap de les Puríssimes.—Pel carrer, poc a poc, passaven les dones qui venien de la font amb el canti plè.—Seria un contagi del llibre? Seria un pas misteriós de les coses contades a coses reals i viscudes? Lo cert és que tu senties una gran set, i l'aigua fresca, regalimant dels cantis sobre la cadera de les dones, t'omplia d'un desig ardent. Però no gosaves demanar de beure a les bones mainaderes, qui haurien tingut com a vil deshonra acostar als teus llavis el glop misericordiós; perquè tu eres el paria, i la teva ombra emmetzinava els pous.

De sobte passà l'Angelona, aquell drap brut, l'escàndol del poble, la desvergonyida qui feia nit amb tots els tragiñers per l'estipendi de vint sous.

—Angelona, tinc set. Voldries donar-me beure?

—Prou—digué la mossa.—Beveu, que l'aigua és mitja vida.

Mentres bevies en el canti de l'impura, ella s'eixugava amb el davantal els braços humits.

—Còm te pagaria la bona voluntat, Angelona?—li digueres.—Si mai per mai necessites la meva ajuda, truca a la meva porta...—

Tu, pobre amic, no sabies dir, mostrant el llibre:—Jo't donaria una aigua que't calmaria la set per a sempre.—Però l'escena mateixa ja ho deia per tu...

D'aleshores ençà, entre tu i ella, les salutacions tenien un ressò de germandat que cap de vosaltres dos comprenia, un record de l'incompresa comunió d'aquella tarde.

Vingué l'hora de la teva mort, Casalotes. L'Angelona passà la nit al teu capçal. Amorosament, t'incorporava cada hora, i et donava a beure els cordials de la medecina. Tu, confusament, la veies, bella i verge, transfigurant el seu rostre senyalat per totes les malures del vici; li besaves les mans amb la boca resseca i crostosa, mentres ella't feia promences de salut i obría els teus finestrons a la darrera carícia del sol.—Al defora, sobre la porta empesa, caigue-

ren unes pedrades violentes, i una vèu cridà: «More't com un goç, Casalotes, i ves-te'n amb el dimoni a cremar per tota l'eternitat! Vés, poca-vergonya, brut, animal!»

La teva tomba ja no recorda les velles profanacions. Sobre'l teu portal han fet niu les aurenets de la bona ventura. Nosaltres, Hamlets d'una nova generació, pendriem amb gust el teu crani venerable, sota aquests terroços, i, recordaríem haver saltat a cavall sobre'ls teus genolls, en no sé quin món, vell precursor ignorat i humil, que oferires l'exemple de la teva vida, com un sacrifici. Allà, a un altre recó de cementiri, l'Angelona ha tornat a la terra la seva carnalitat, i deu haver-hi un roser de camp sobre la sepultura. Si la trobés, jo voldria arrancar-ne un esqueix i plantar-lo sobre'l teu carrer oblidat, vell Casalotes, per a que'l roser i la seva significança't perfumessin l'eternitat.

GABRIEL ALOMAR

UN ARTISTA

Sóc fill d'Alger, vaig néixer amb el pèl gris blanquinós, amb els ulls dolços i amb unes orelles més dretes que'ls campanars de la Sèu.

De pollí ja era molt alegre; res m'agradava tant com jugar amb els companys, fent el salt del moltó i tirant coces a l'aire.

A més, tenia una gracia especial: la de cantar.

Els meus companys constantment me deien:

—Canta, «Perico».—

I jo començava: —Iaaaa... iaaaa... iii... iiiia...»

I així sempre.

La meva santa mare s'embadalla, sentint-me, i tots els meus amics, encara que amagant-ho, n'estaven envejosos de la meva habilitat.

Va arribar un dia, dia tràgic!, en el qual els espanyols feren tracte amb els moros que'ns criaven.

Nosaltres ens ríem d'aquella xanfaina de francès i castellà, mesclada amb la llengua del país, que gastaven per a parlar.

Ja podíem ben riure!

Jo vaig volguer fer brometa, i, amb aire de burlar-me'n, vaig començar a cantar:

—Iiiiiia... aaaa... iii.—

L'espanyol, tombant-se, em clissa, i diu a l'amo:

—Me quedo aussi avec el pequeno arre.

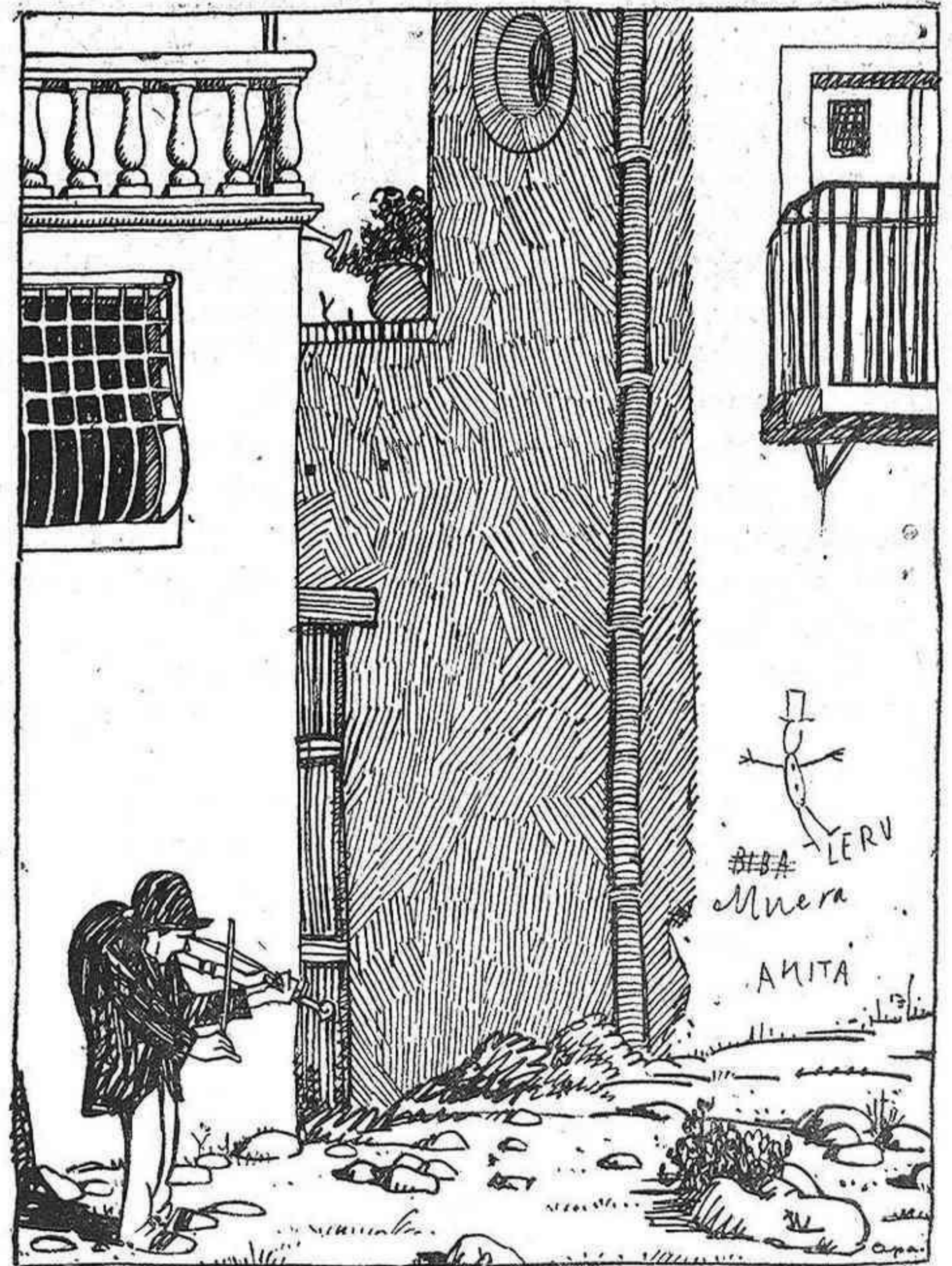
—Oh!, pas, mi querido; moi je veux pas vendre mi «Perico».

—Pago bien, tu sais?

—Ah, non, non.

—Alors, je'n prens pas ninguno.—

Aquí, el moro's va eternir, i, després de discutir soro-

MAL NEGOCI

—Cap diner!... Si ho sé me'n vaig al Moll, a tocar la «Marcha de Cádiz» y a tastar el ranxo.

llosament, de cercar-me defectes l'espanyol i bones qualitats el meu amo, s'entengueren, i per pocs quartos vaig passar de les mans de l'un a les de l'altre.

Allí els artistes van molt baratets.

No vull pas descriure'ls l'escena de la separació. Va ésser una cosa tant commovedora que encara ploro quan hi penso.

Estirant-me, amb una corda, van portar-me fins a Oràn. Allí vaig conèixer el mar.

Vinga atancar-nos al mar. A mi, la veritat, no m'agradava molt de fer-hi coneixença; per això anava a reculons. Però no hi havia remei per a mi. Estirant-me pel davant, empenyent-me pel darrera, i amb eixarop de bastó, vaig haver d'arribar-hi.

A l'ésser allí ens embarcàrem. Un cop el vaixell empenyé la seva ruta, vaig entonar una mena de cançó com la de «L'Emigrant», que chorejàvem tots els desterrats com jo. Era cosa altament eternidora: corpenia.

Però encara va corpendre més lo que instintivament va venir després: l'espectacle del mareig.

Allí ens hauríem d'haver vist: ajaçats, les cames fluixes, la cua balva, i les orelles més caigudes que les d'un conill gigante, o una fulla a la tardor.

Arribàrem a Barcelona, i sense quasi deixar-nos con-

templar el monument d'en Colom, van portar-nos Paral·lel amunt, fins al barri d'Hostafrancs.

Aleshores descansàrem; van oferir-nos menjar; però cal, ningú tenia gana.

Mes, per espant, l'endemà. Van venir uns homes de color de xacolata i amb cabells de xarol, que no més s'anomenaven «païet», amb unes màquines com dentadures d'acer i unes estisores més grosses que les dels sastres.

—Ail, ail... Mare de Déu!... Què faràn aquests selvatges?—vàrem dir-nos els uns als altres.

Van lligar-nos els peus, i l'espant, és clar, creixia.

Jo'm vaig sublevar; però aquells selvatges van lligar-me unes fustes als morros, que van aquietar-me. He sabut que'n diuen mordaces; com també m'he enterat de que'ls homes eren gitanos, i els gitanos, esquiladors.

Al moro no s'estila això de tallar els cabells a les besties. Ademés, van fer-me una estrella sobre les anques, que faig goig de mirar.

Va comprar-me un senyor per al séu fill, que era un noi de casa adinerada. Van enjoiar-me amb una sella, unes brides, un collar amb cascabells, tot nou de trinca, i àdhuc van fer-me ferrar.

Quan hi penso els maleixo.

I arriba, «Perico», a passejar el noi tot lo dia. Mentres el duia al damunt, ell cantava:

«Jo tinc un burret molt maco,
que, de tant maco que n'és,
si me'l compraven, jo no voldria
vendre-me'l per cap diner».

Jo l'acompanyava, fent: —Iiia... iiii.

El bestia reia, de content, donant-me coces al ventre.

Però, en fi, em deixaven cultivar l'art, i això m'era mitja vida.

Després, la casa bona va tornar-se dolenta, venent-me a un pianista de maneta.

Aquesta va ésser la gran desilusió de la meva porca vida.

Jo'm deia: «Ara aniràs bé, «Perico»; cantaràs am musical No hi han gaires artistes del teu ram que tinguin aquesta sort!»...

Però, *naranjas!* Quan vaig provar d'ensajar-ho... ai, la mare!... Encara em recorda la garrotada. Però jo, toçut, i ell més toçut que jo.

Un dia vaig mossegar-lo, i a l'endemà va vendre'm. Deia que ell volia burros i no lleons.

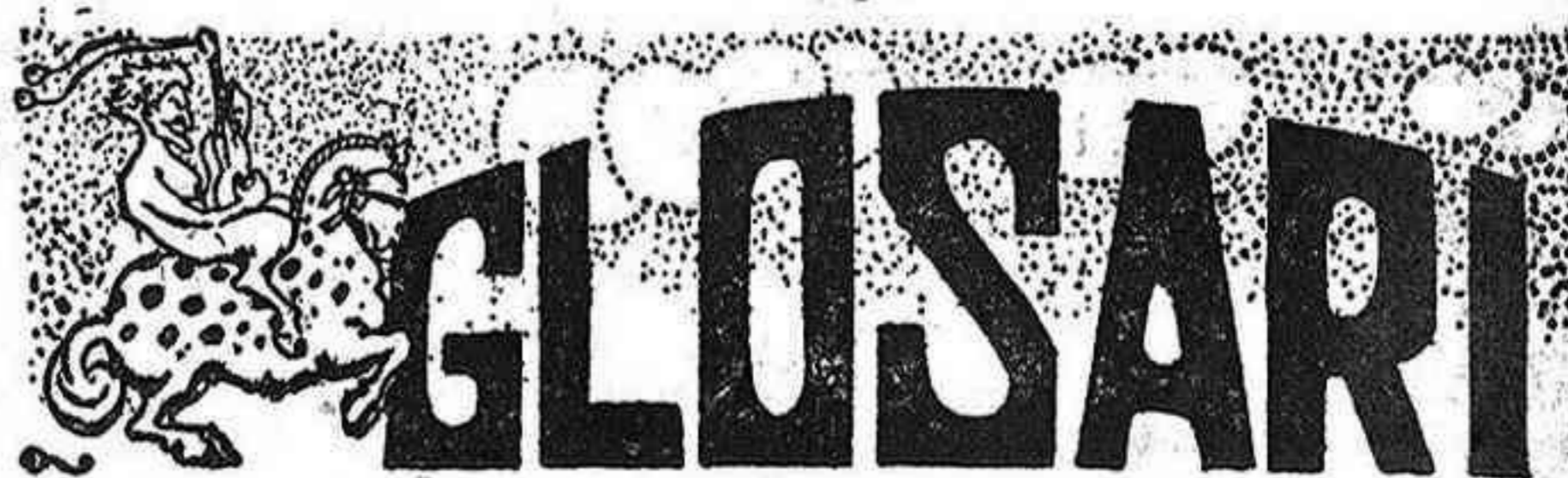
Lo que he corregut, no ho volgueu saber! He regat carrers; he arrossegat el carretó dels goços; he fet de bestia ensinestrada, portant a cavall un mico. Res, tota l'escala social.

Però sempre tenia un moment per a mi, per a dedicar-lo a la musica.

Ara, ail, no. Aquest maleit drapaire, quan me tica a la quadra, em lliga una pedra a la cua perquè no pugui cantar.

De dia, com voleu que ho faci, sentint-lo an ell bramar desafinadament «Drapaireee!»

PERICO

UN NOU SISTEMA

Així com l'altre jorn va haver-hi un metge que va declarar que si el «Greco» pintava... tal com pintava, era perquè patia de la vista, ara ens n'ha sortit un altre que exposa un procediment que n'hi hà per a llogar-hi llotgetes.

Veient que'l capità Sánchez és un ser d'un caràcter tant enter, que no l'han pogut fer declarar, explica el metge que, afeblint-lo per medi de la terapèutica, perdria la força, i, un cop ben feble, ho diria tot, tal com va anar, sense descuidar-se ni un mot.

Això és dit en serio, cavallers. Però, molts metges, quan estàn ben serios, és quan se tornen més humoristes.

Afigureu-vos si això s'aprofités en la medecina legal, les coses còmiques que veuríem!

Que hi hauria un home toçut que no voldria cantar?... Apa, aquí, jutge. Ficar-lo en un bany, tenir-lo en remull deu o dotze hores, amb un escrivà a cada banda que li anessin prenent declaracions.

—Expliqui com va fer la mort.

—No la vaig fer jo.—

Més aigua tebia.

—Confessi-ho tot.

—Mai!—

Ja cantarà. Encara està fort. Ja cantarà.

Quatre o cinc hores més de bany, i ja veureu com no li quedarà esma per a negar res de lo que ha fet. I així que ja hagués perdut les forces, no direm que ho cantés tot, perquè no tindria dalit per a parlar; però a tot diria que sí, i... ja podrien tornar a refer-lo per a portar-lo, ben refet, al pal.

També les purgues, per aquest sistema, podrien donar grans resultats.

Un home que robi un rellotge, amb un xic d'aigua de Rubinat poden obtenir-se miracles, i si el Rubinat no hi pot res, un got d'oli de resina, i declara el rellotge... per allà on siga.

—On és el rellotge?

—No ho sé.—

Purga.

—A quina hora el vàreu robar?

—Ell la senyalava.—

Més purga.

—Que ja no puc més!

—Doncs, declara. Diques on és el rellotge i et donarem un xic de làudano.—

I és segur de trobar el rellotge.

Aquest sistema que diu el metge, si bé un xic reaccionari, no s'ha inventat pas avui, ni se'n pot dir un descobriment.

PER LA PATRIA

Un soldat més. (1 de cuota)

Tots sabem que les confessions se fan quan l'home està més feble, i tots sabem que, per a confessar-se, es recomana l'estar en dejú. L'home dejú no té coratge per a mentir. El clero ja ho sab. Quan l'home diu una veritat, diu que ha tingut una feblesa. Els homes, abans de morir, com que generalment s'aflaqueixen, se'ls fa declarar tot lo que's vol, car tots sabem que hi han testimonis que no més són deguts a una cosa: a fer la firma tremolosa; lo qual vol dir que aquest sistema de «decan-dir» als criminals, encara que sembli una utopia, se n'ha fet ús moltes voltes i ha donat grans resultats.

Lo que hi hà és que de tant científics ens tornarem inquisidors. Fer declarar pel torment del foc, o pel de la debilitat, l'un és retrògrado i l'altre avançat; però en el sofriment són exactes.

Això sí, si es posés en pràctica, el darrer seria científic, i la ciència mal aplicada és l'arcabota moderna.

XARAU

NOVEDADES. — S'ha estrenat darrerament un sainet, dels inspirats en el teatre francès. Porta per nom *La idea de Francisca*, i entreté al públic, mercès a l'exageració dels tipus i a algunes situacions molt còmiques i gracioses. Els xistos de marca madrilenya hi són entatxonats a la bona-de-déu; però, amb tot i això, l'obra no s'hauria pas salvat, perquè ni la trama té la consistència deguda, ni els personatges fan gala de cap mena de psicologia.

Calgué, per a passar sense protesta, que la discretíssima companyia del «Teatro de la Comedia» de Madrid la presentés amb tota cura, donant-li una interpretació excel·lent que no's mereixia.

— Per a aquest dimarts estava anunciada l'estrena de *Fruta picada*, comedia en tres actes, de don Enric García Velloso, autor argentí. En el número vinent sabrem dir-los quelcom referent a aqueixa nova producció escènica.

TÍVOLI. — Un espectacle ben artístic, digne de Barcelona, resulta l'exhibició d'aqueixa pel·lícula que du per títol *La vida de Ricard Wagner*. La cinta és de les més hermoses que s'hagin aplaudit; consta de tres mil i pico de metres, i en ella s'hi desenrotllen, amb art i justesa versemblable, les grans èpoques més sensacionals de la vida del cèlebre compositor. La projecció va acompanyada de delicats fragments d'autors clàssics, executats per una bona orquestra, molt ben dirigida pel jove mestre Lambert.

Tot plegat fa que'l nou espectacle del «Tívoli» siga un acon-teixement artístic per a la gent culta i de bon gust.

CÓMICO. — La setmana passada estrenaren aquí una revista, *S. M. el Cupón*, que és una poca-soltada d'aquelles que's recorden amb pena tota la vida. Ni argument, ni situacions enginyoses, ni xistos, ni res. Sort de les tres o quatre senyores que constantment remenen les seves gracies damunt les taules!

Els senyors Perrín i Palacios, autors de la bestiesa, ja devien quedar descansats!

La musica, poca cosa de particular.

La presentació... bueno!

— Per a aquesta setmana, estrena de *El bueno de Guzmán*, d'en García Alvarez i Mas; i molt aviat *La última mascota*.

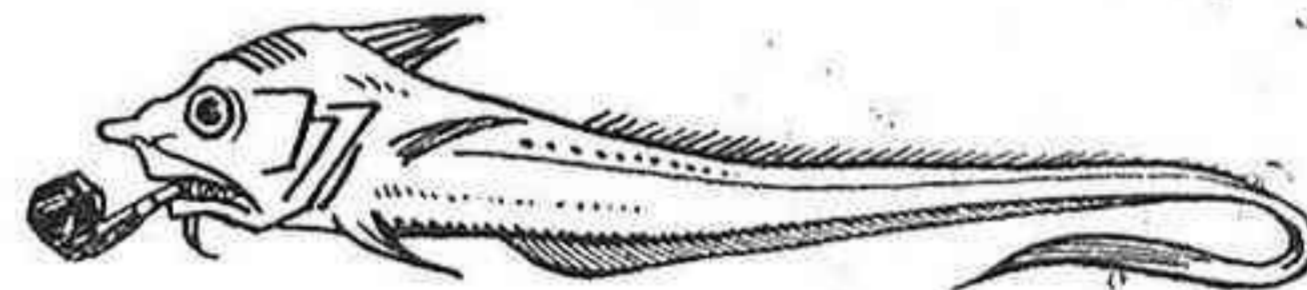
BOSQUE. — *Aida*, *Faust* i *Trovatore* hauràn sigut les tres primeres òperes de la temporada d'estiu, baix l'empresa artística d'en Carles Mestres.

En la primera, que serví de presentació de tot el quadro de companyia, van debutar les senyorettes Ilesco i Callao, fentse aplaudir en distints fragments de la partitura verdiana.

En la segona obtingué un èxit la senyoreta Aguilar.

Els conjunts complauen a la concurrència.

Com que hi fa bastanta fresca i s'hi canta amb bona veu, pot dir-se que enguany el *Bosque* ha començat amb bon peu.

Un secret a vèus

Això d'haver canviat la festa de Sant Joan, millor dit, fer-lo sant movable, és cosa que ha molestat a molta gent, i més que a ningú als tradicionalistes.

— Quin mal li feia an en Piús X—diuen els protestants a veu plena—que fos el vintiquatre de Juny la festa del sant més bullanguer del cel?

— Per què ha d'ésser Sant Joan i no Sant Pere—diuen altres—el que faci «terno» amb la Mare-de-déu dels Dolors i Sant Joaquim?

— Sab què és això?—me deia una «rata» d'església,—que tenen enveja a Sant Joan perquè és guapo.

La veritat ningú la sab; més ben dit, se sab, però no s'ha volgut dir. Un que hi era me la va explicar, i, com un secret no deu guardar-se, aquí và, sense posar ni treure punt ni coma.

Un jorn varen presentar una instancia al Sant Pare, demanant-li que suprimís festes, car aquí a Espanya li deien que teníem més dies festius que feiners.

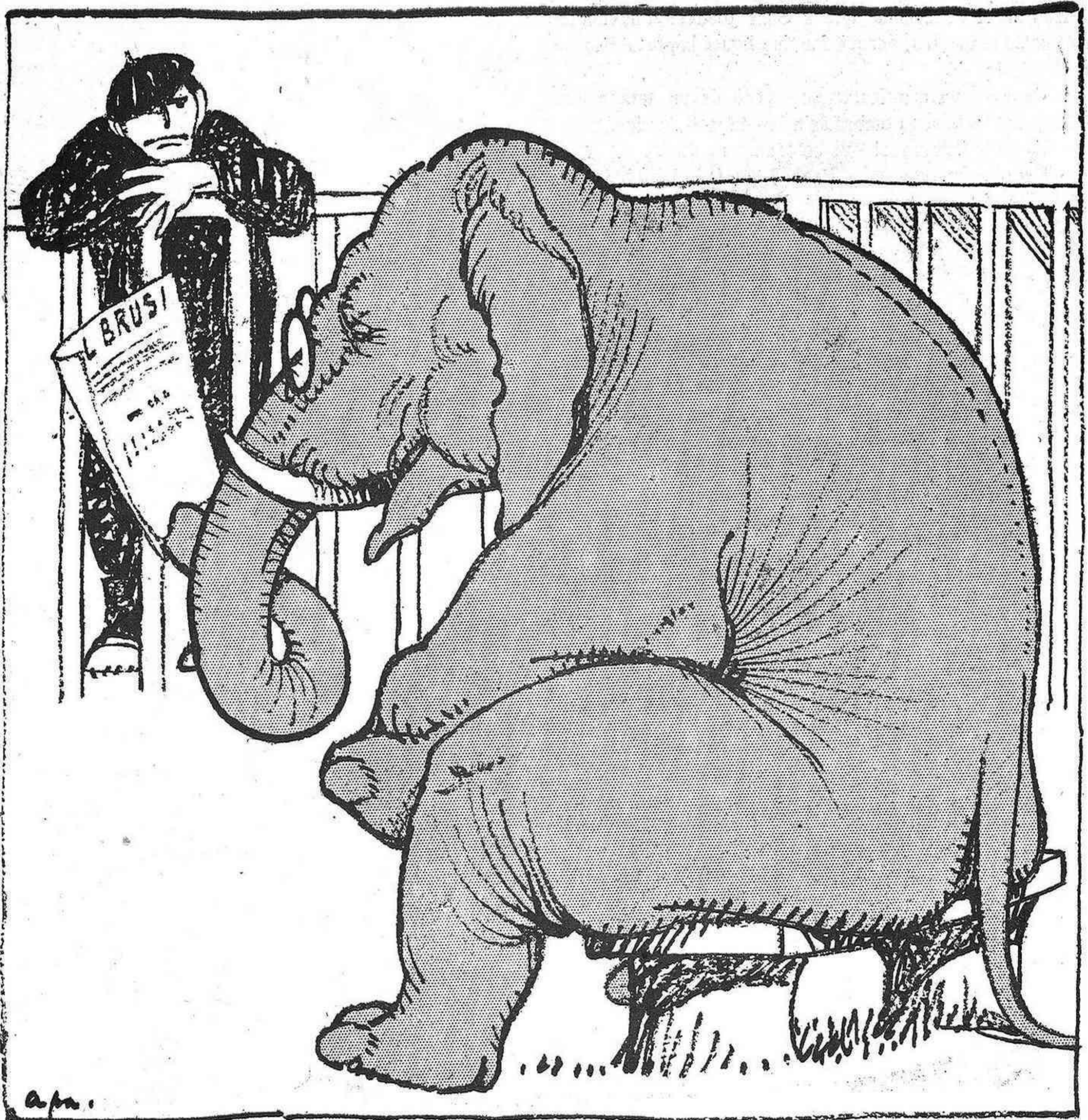
En Piús X, després de consultar això amb els cardenals i el Govern, va reunir el cónclave i donà compte de la petició que se li feia; va discutir-se molt i va enraonar-se més, i com se tractava d'una cosa referent a Espanya, cregueren que la rifa era la millor arma per a resoldre la qüestió, afirmant que'ls primers noms que sortirien fossin descalificats del gremi dels ganduls i considerats com a treballadors.

Dins d'un capell cardenalici s'hi posaren les paperetes amb els noms de tots els sants i santes que eren causa del conflicte, i poc temps després començaren a treure els noms dels quins devien suprimir-se.

El primer en sortir fou el nom de «Sant Jaume», i el Sant Pare digué:

— El dia de Sant Jaume que no siga festa.

— Ja'm permetrà Sa Santetat que li diga que això deu mirar-se molt—va dir un cardenal,—perquè aquest sant és

VIDA CULTURAL

molt valent; porta *xarrasco*, i ja se sab que avui dia, sense'l sabre, no's fa res. Jo fóra del parer de deixar-lo tal com està; no fos cas que s'enfadés i en fes una de les seves.—

I tothom aprobà que no's toqués la festa de Sant Jaume. Remenaren altra volta el capell i sortí el nom de «Sant Pere».

—Aquest no's pot tocar,—manifestà un cardenal vell.— On s'ha vist suprimir la festa de Sant Pere!... La festa del cap-davanter de l'església!... De la pedra angular del nostre gran edifici!... Això mail!... Ademés, si se li fa aquesta mala passada, qui ens obrirà la porta del cel?

—Exposició d'avicultura?... i no se m'ha consultat?...

—D'aquí aleshores potser li haurà passat l'enfado,—digué un cardenal jove.

—Això no pot ser, no pot ser!—replicà el vell.

—Doncs, que no siga—manifestaren els altres,—que siga festa.—

I així s'aprobà.

El tercer nom que va sortir fou el de «Sant Joan».

—Això ja està més posat en raó,—va dir el defensor de Sant Pere.

—Aquesta festa sí que podria desaparèixer,—va replicar un altre.

En Piüs X va insinuar que a Sant Joan se li havien de tenir certs respectes, perque fou una figura importantíssima de l'Esglesia.

—És cert—va manifestar un,—però és un sant massa bullanguer, i a la seva ombra se'n fan de molt verdes.

—És de la flamarada!—va contestar un altre.

—Penseu—tornà a dir el Papa,—que fou el qui batejà al Fill de Déu fet home; mireu que fou degollat per a satisfer els capricis de Salomè; calculeu que és una festa que fa trasbalçar molts diners. Els comerciants de coets, piules i corre-cames, i els fabricants de coques a l'engròs no donaràn ni un cèntim per al diner de Sant Pere...

—Ja ho tinc pensat—digué un.—Faci Sa Santetat que Sant Joan siga festa movable, que se celebri en diumenge, i tots estaràn contents. Els uns podràn vendre la mercaderia, i Sant Joan seguirà essent distingit com fins avui.

—Si, sí. Gran idea!—exclamaren a chor.

—S'aproba?—preguntà en Piüs X.

—Sí!—respongué el cónclave.

I així va passar, al dir del meu amic.

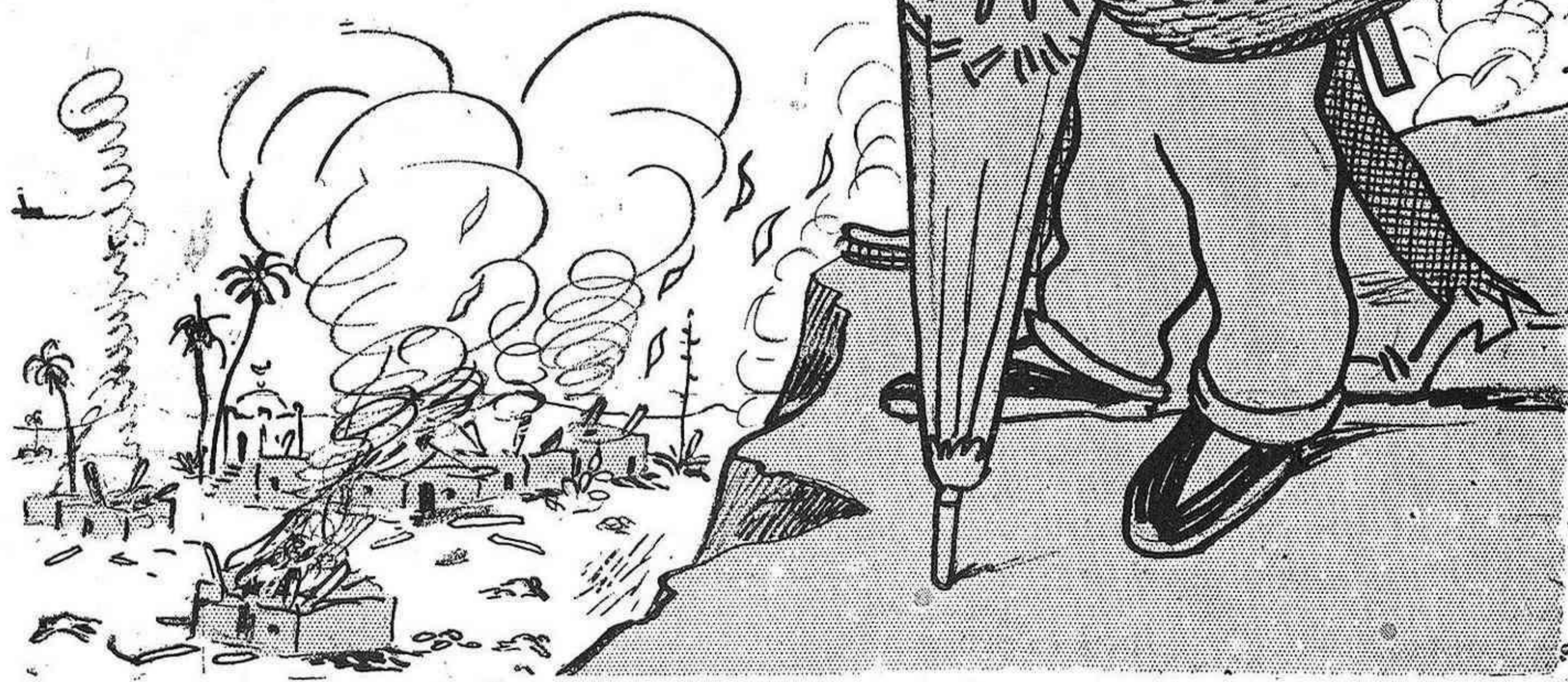
PLIM!

ESQUELLOTS

MALGRAT el darrer bando del *Nepomuceno*, prohibint que s'engeguessin coets sense permís de l'Arcalde, la revetlla oficial de Sant Joan, pels voltants de la «Casa del Poble», van sentir-se petar un seguit de *coets sense canya*, que allò semblava el pròleg d'una nova setmana històrica.

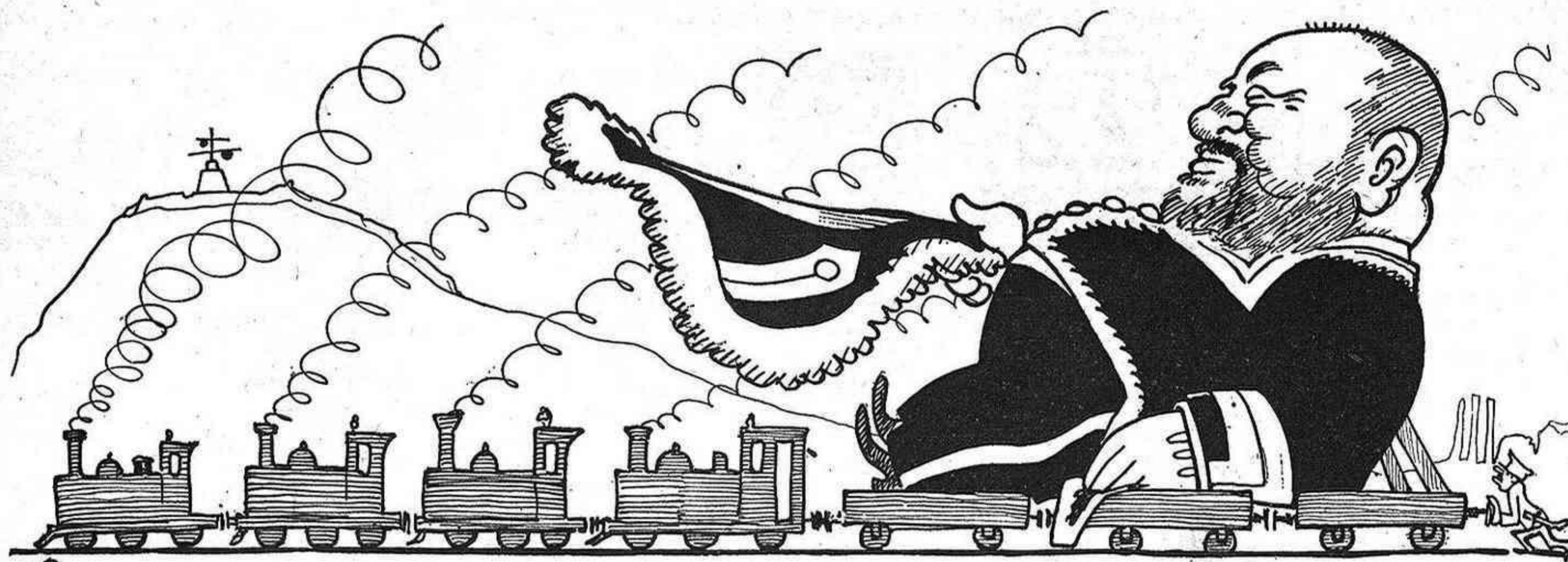
Afortunadament, els *coetaires* de menor quantia, sembla que s'han guardat la caixa dels trons a la butxaca, i els espetecs no s'han repetit cap més vespre.

LA «RAZZIA»

—«Es una acción buenal... pero buenall!»

—Sí,... però no és una bona acció.

EL SENYOR FRANCOS

—No volien un governador de pès?... Aquí'm tenen!

Es veu que'ls directors tècnics i *pirotècnics* no han considerat l'ocasió propícia per a focs artificials.

FINALMENT—i per a fer callar als lerrouxistes que maliciaven que la *bala* d'en Cambó era una *bola*,—li ha sigut extret, satisfactoriament, al *leader* regionalista, el *confit* que tenia allotjat al braç com a record del memorable *bautismo de sangre* d'Hostafrancs.

Els que troben estrany que una bala pugui viure tant temps rellogada, i sense pagar dispesa, en el braç d'una persona, és que no estan iniciats en els jocs de les bales.

Lo estrany del cas d'en Cambó
és que la bala susdita,
amb sis anys d'incubació
no n'hi hagi fet de petites.

CINQUANTA trets de revòlver; quatre ferits, un d'ells bastant greu...

Heus-aquí el resultat del darrer míting celebrat a la «Casa del Pueblo».

En Lerroux, tot i trobar-se a Barcelona, no va tenir a bé assistir-hi.

Es clar, com de costum, allà on sab que hi hà d'haver *hule*, ell no s'hi acosta.

Però, tractant-se de la revetlla de Sant Joan, se li podria dispensar l'absència a don Prudencio...

Devia estar fent allò de l'ou!

L'aigua de la font pública existent a la plaça de Lesseps, que sempre s'havia distingit per fresca i agradable, enguany s'ha tornat calenta i de mal gust.

Quare causa?

Els veïns no saben pas a què atribuir-ho.

Fins en Lerroux, el veí de més pès, al veure que no pot posar els tomatecs en fresc, se'n comença a preocupar seriosament.

Ell, en altre temps, ho hauria atribuït a *mangoneos* de la Solidaritat o del clero; ara, d'ensà que exerceix de banquer i potentat no pot menys d'atribuir-ho als socialistes d'en Pau Iglesias.

UNA de les bales disparades durant la revolta del dissabte va anar a parar, sense conseqüències, a dintre la butxaca d'un periodista.

Vete'n aquí un altre que devia néixer per S. Pasqual Bailón.

Es lo que degué dir-se el *chico* de la Premsa:

—Això de que'l plom vagi a les nostres pobres butxaques resulta una ironia de la sort. Al menys, les *corridas* de beneficència ens hi engueguen poca o molta plata...

QUALSEVOL foraster una mica espantaditx que aqueixos dies hagués tret el nas per les rambles, s'hauria pensat que, realment, Barcelona es trobava en plena revolució.

De cap a cap de la populosa arteria tot eren barricades i trinxeres, que no's podia donar un pas.

Sinó que aquesta vegada l'obra *revolucionaria* l'ha feta la «Energía Eléctrica» amb el seu treball de canalització brut i pès-simament dirigit.

Però... i l'energía de les autoritats... que és que no pot fer res contra aquestes poderoses empreses revolucionaries?

EL «Círculo Musical Bohemio» celebrà, el passat divendres, el segon concert de la serie XII.

Totes les composicions del programa, en el qual hi figuraven difícilíssimes obres dels grans mestres foren interpretades amb justesa i art. Especialment el *Minuet*, de Gluck, l'hermosa *Aria*, de Bach i la *Dansa húngara número 5*, de Brahams, foren extraordinàriament aplaudides per la nombrosa concorrencia que omplia el saló del «Centre Aragonés», on tingué lloc la vetllada.

Una sincera felicitació als bohemis executants i, sobre tot, al seu director, el mestre Cañellas.

ELS caricaturistes.

La setmana passada quedà oberta al públic, en el «Fayans Català», una Exposició d'Artistes humoristes parisencs.

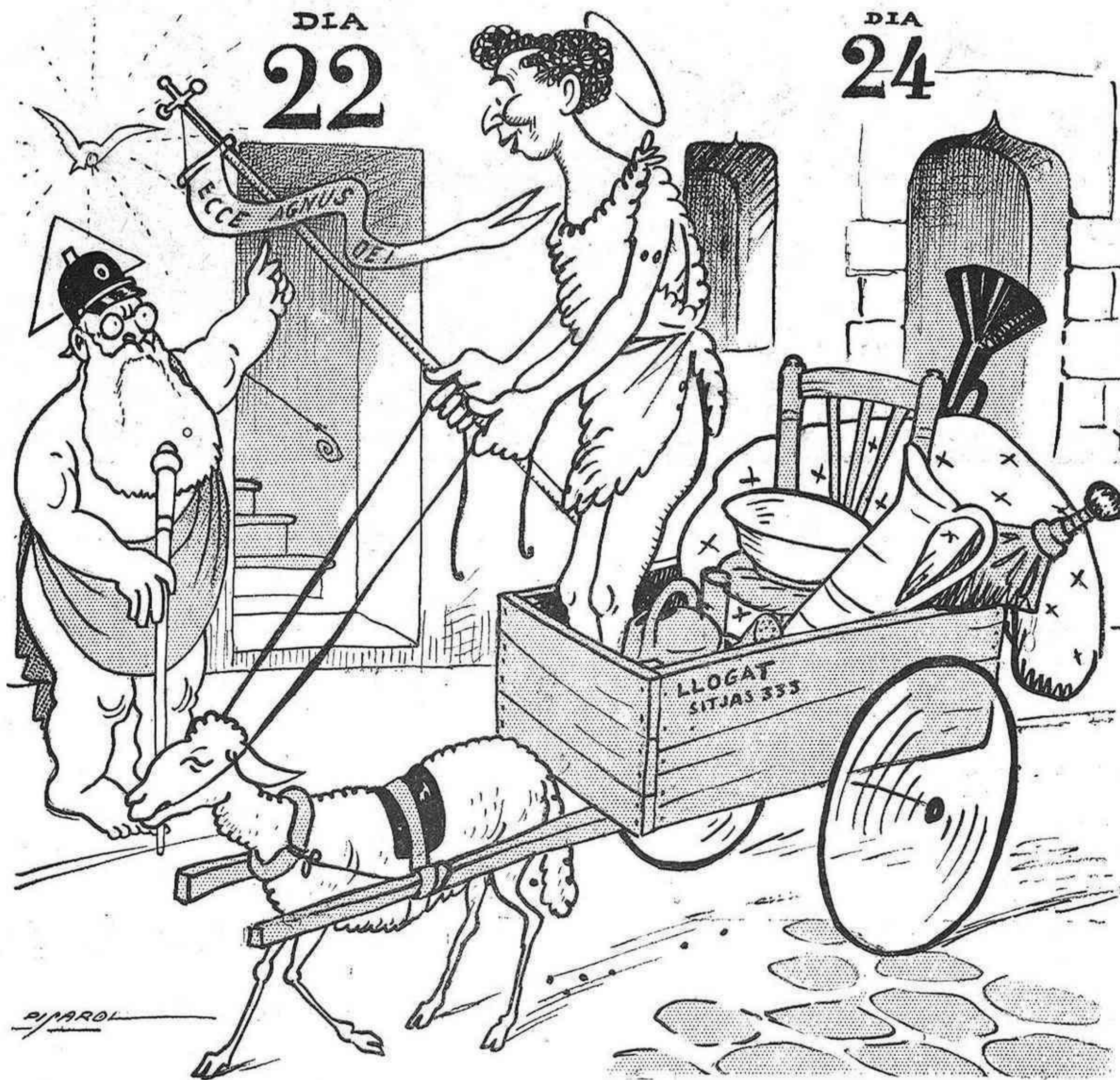
Són els concursants, en sa majoria, excel·lents col·laboradors de periòdics, que ja havíem tingut ocasió de celebrar en il·lustracions satíriques de fama mundial.

En Willette, en Morris, en Leandre i algun altre mestre de la caricatura francesa hi han abocat l'enginy i la traça en forma persuasiva, i per ells principalment té valor positiu aquesta simpàtica exposició, que no's distingiria sense ells, ni per l'originalitat ni per la fermesa de les obres artístiques, fluixes en sa major part.

COM hauràn vist els lectors, ja'n tenim un altre.

Aquest se diu *Juanito*, i li seràn padrins els reis de Rumania.

Quasi seria de plànyer, pobre senyor rey!, tanta família. Sort que cada fill, segons la dita, porta un pa sota'l braç.

EL TRASLLAT DE SANT JOAN

—Aquí, ara?... Està bé. Però, amb tantes mudes, no'n perderem pocs, de llençols, els pobres sants!

DIUMENGE passat va debutar en les seves autoritàries funcions el nou Governador civil senyor Francos Rodríguez.

Francos?

Si en comptes d'entrar al Govern civil, arriba a entrar a Cà la Ciutat... pobret!...

A hores d'ara ja no se'n cantaria gall ni gallina!

De la biografia del nou *Sanxo*, lo més característic que se'n desprèn és que'l tal senyor Francos ha escrit bastantes obres teatrals amb èxit.

Així ja podem aventurar-nos a suposar lo que serà el seu pas per Barcelona:

Una comedia.

DEL President del Comitè Executiu de la Primera Exposició Internacional d'Indústries Elèctriques rebèrem una atenta i persuasiva invitació per a assistir al banquet amb que dit Comitè obsequià, abans d'ahir, a la Premsa barcelonina.

Agraim coralment al senyor Pic la seva finesa, encara que les nostres conviccions en aqueix punt i la nostra independència de criteri en coses públiques, ens privessin d'utilitzar l'amable convit.

Li agraïm tant o més que si ens haguessim atipat, i... *ni una paraula més.*

EL nou Governador civil, en la salutació feta als periodistes, va dir que prohibirà tota mena de mítings i manifestacions contra la guerra.

I a continuació afegí que «venia a vetllar per la pau i la tranquil·litat».

Senyor Francos: això no és una contradicció?

LA vetlla de Sant Joan, pontificia o oficial, que diuen els del Còmic, va resultar deslluïda.

Les úniques piules pot dir-se que les engegà la policia.

Lo que deia aquell: «Això no són els focs de Sant Joan Baptista, són els de Sant Joan Nepomuceno... Sánchez Anido».

Las *Notícies*, i posteriorment els que anaren a despedir a l'ex-governador senyor Sánchez Anido, no fan més d'ell que un elogi.

Ha sigut un home honorat.

Molt bé, ningú'n dubta; però això's presta a duges consideracions:

- a) Esser honorat i no molt, no és suficient ni per a ésser cobrador, perquè's pot ésser honorat i tonto.
- b) Com deuen haver estat d'altres...

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

:: Las obras maestras
al alcance de los niños

Aventuras de DON QUIJOTE

por MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA

2 tomos tela, Ptas. 3

Obra nueva de JULIO CEJADOR

MIRANDO A LOYOLA

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

ALBERTO INSÚA

Obra nueva

Los hombres

== MARY LOS DESCUBRE ==

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

JULI VALLMITJANA

Sota Montjuic

Nova edició

Un, tomo Ptas. 2

Waldo Poudray Warren

La ciencia de los negocios

PENSAMIENTOS DE UN NEGOCIANTE

Un tomo 8.º Ptas. 4

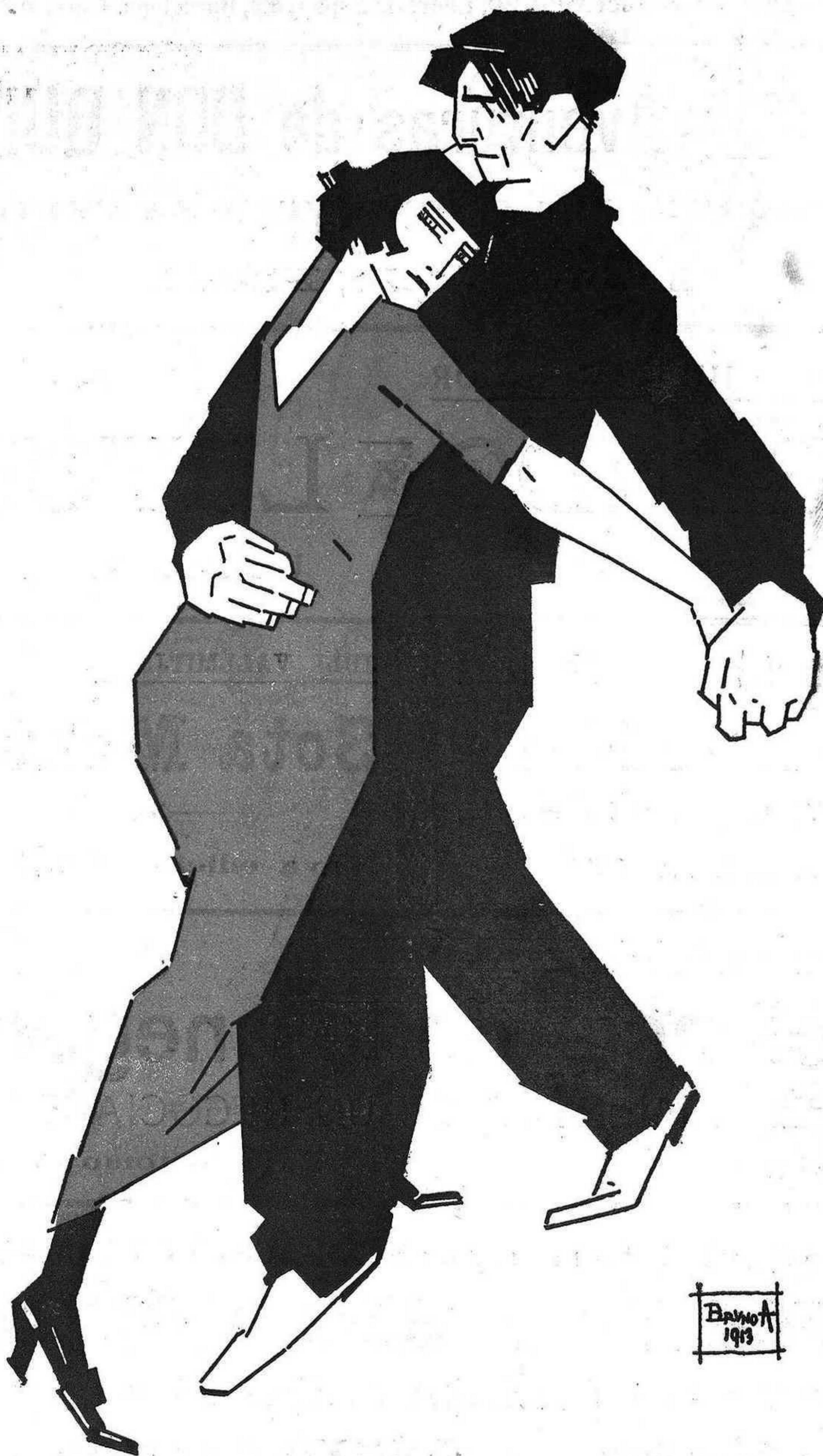
Pronto aparecerá el tomo 117 de la COLECCIÓN DIAMANTE

DEVOCIONARIO POÉTICO

== ANTOLOGÍA SAGRADA ==

Recopilada por J. GIVANEL MAS

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

Blanco
1913

«VERBENA» CLÁSICA

Una coqueta ensucrada,
un petricó d'aiguarent
i una xaveia pel tango,...
ja tens el jambu content.